

Asia: VN/26856/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle uudeksi alueidenkäyttölaki

Lausunnonantajan lausunto. Lausuntopalautteen käsittelyn helpottamiseksi ympäristöministeriö pyytää, että lausunto jaotellaan lausuntopyynnössä ilmoitettujen väliotsikoiden mukaisesti.

Kommentit luvusta 1 Yleiset säännökset

Lakiesityksen lyhyt lausuntoaika on kohtuuton, etenkin ottaen huomioon ajankohdan valtuustokauden vaihtuessa ja kesätauon kynnyksellä. Lakiuudistuksen valmistelu on kestänyt jo pitkään, jolloin muutamien viikkojen lisäaika kunnon perehtymiselle ja palautteen antamiselle olisi ollut kokonaisaikataulun kannalta hyvin perusteltavissa. Kaavojen tulee perustua ajantasaisiin selvityksiin ja vaikutusten arviointeihin, joten niin tulisi kaavoitusta ohjaavan lainsäädännön valmistelunkin perustua. Lausunnon antaminen uudistuksesta on haastavaa ja lausuntoaineisto on vaikeaselkoinen. Siuntion kunnanhallitus näkee riskinä, että lakiin jää epä johdonmukaisuuksia sekä monitulkintaisia ongelmakohtia.

Kommentit luvusta 2 Viranomaisten tehtävät

-

Kommentit luvusta 3 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Kaikilta kunnilta tulee aina pyytää lausunto, kun valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita muutetaan. Valtakunnallisten

alueidenkäyttötavoitteiden pitäisi joka tapauksessa olla muotoilultaan sellaisia, että ne antavat maakunnille ja kunnille mahdollisuuden soveltaa

tavoitteita seudullisista ja paikallisista lähtökohdista. Tavoitteisiin liittyvien valtakunnallisten hankkeiden vaikutusten arvioinnit kuuluvat valtion

tehtäväksi. Valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin liittyvä uhkasakkomenettely (Luku 16 § 104) kuntia kohtaan olisi täysin

kohtuuton, eikä edes huoltovarmuuskulmasta perusteltavissa. Jos kaavan laatimista joudutaan edistämään valtion osoittamilla

pakkokeinoilla, valtion tulee myös rahoittaa tällaisen kaavan laatiminen. Siuntion kunta pitää hyvänä, että alueidenkäyttötavoitteissa korostetaan

muun muassa ilmastotavoitteita, kuten arvokkaan kulttuuri- ja luontoperinnön merkitystä, luonnon monimuotoisuutta, kestävää käyttöä ja

ympäristöhaittojen vähentämistä.

Kommentit luvusta 4 Maakuntakaava

21 § Maakuntakaavan tarkoitus

Lakiesityksessä maakuntakaavan tarkoitus kohdistuu aiempaa selkeämmin maakunnan alueidenkäytön periaatteisiin ja maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisiin, merkitykseltään valtakunnallisiin ja maakunnallisiin asioihin. Yksittäisten kuntien rajat ylittävät kysymykset tai kuntien yhdyskuntarakenne eivät enää olisi maakunnallisen suunnittelun kohteena, mikä antaa entistä enemmän tilaa kunnan päätöksenteolle. Maakuntakaavoituksen keventäminen saattaa myös johtaa kuntien selvitysvelvollisuuksien kasvamiseen, mikä ei puolestaan ole hyvä asia, mutta myös alueellisen maankäytön hajoamiseen ja kuntien keskinäiseen kilpailuun.

23 § Maakuntakaavan oikeusvaikutukset

Mahdollisuus poiketa maakuntakaavasta yleiskaavaa laadittaessa (tai asemakaavaa laadittaessa, jos yleiskaavaa ei ole) antaa entistä paremmat mahdollisuudet täsmentää maakuntakaavan ratkaisuja kuntakaavoituksessa. Tämä on toki ollut aikaisemminkin jossain määrin mahdollista perustellusta syystä ja sillä edellytyksellä, että maakuntakaavan tavoitteita ja kokonaisuutta ei vaaranneta.

Kommentit luvusta 5 Yleiskaava

34 § Yleiskaavan sisältövaatimukset

Yleiskaavan sisältövaatimuksiin olisi tarpeen lisätä sään ääri-ilmiöihin ja tulviin varautuminen, kuten on esitetty asemakaavan sisältövaatimuksissa (50 §). Tämä olisi oleellista, jotta ohjaavan kaavatason tavoitteet välittyisivät johdonmukaisesti toteutusta kohti ja kytkeytyisivät yleiskaavatason huomattavasti laajempaan

suunnittelukokonaisuuteen.

41 § Yleiskaavan ja asemakaavan yhteiskäsittely

Säännösmuutoksen tarkoitus on hyvä, mutta käytännön toteutusta ei ole mietitty loppuun saakka, mikä tekee siitä ongelmallisen. Pykälässä säädettäisiin myös, että laadittavana oleva yleiskaava ohjaisi asemakaavan laatimista voimassa olevan yleiskaavan sijasta. Tämä kirjaus on juridisesti, demokratian ja oikeusvaikutusten kannalta erikoinen, sillä miten jokin, jota ei vielä ole olemassa ja josta ei ole kunnassa päätetty, voi sitovasti ohjata suunnittelua?

Kaavat voitaisiin hyväksyä samalla päätöksellä, jolloin toisesta kaavasta valittaminen kohdistuisi molempiin kaavoihin ja täten hidastaisi prosessia.

45 § Kuntien yhteisen yleiskaavan oikeusvaikutukset ja yleiskaavaa koskevien säännösten soveltaminen yhteiseen yleiskaavaan

Tämän voi tulkita siten, että mikäli kunnat laativat kuntien yhteisen yleiskaavan, maakuntakaavalla ei ole enää ohjausvaikutusta. Tällöin kuntien yhteiseltä yleiskaavalta pitäisi edellyttää maakuntakaavan sisältövaatimukset.

Kommentit luvusta 6 Asemakaava

50 § Asemakaavan sisältövaatimukset

Asemakaavan sisältövaatimusten täydentäminen sään ääri-ilmiöihin ja tulviin varautumista koskevilla seikoilla on perusteltua. Sisältövaatimukset kokonaisuutena eivät kuitenkaan saa lisätä kunnan korvausvelvoitteita (esim. ehdotettu korvaus metsänkäytön rajoituksesta).

Kommentit luvusta 7 Vähittäiskaupan suuryksiköitä koskevat erityiset säännökset

-

Kommentit luvusta 8 Tuulivoimarakentamista koskevat erityiset säännökset

-

Kommentit luvusta 9 Aurinkovoimarakentamista koskevat erityiset säännökset

70 § Yleiskaavan käyttö aurinkovoimalan rakentamisluvan perusteena

Mahdollisuus laatia suoraan rakentamista ohjaava yleiskaava aurinkovoimaloiden rakentamiselle on kannatettava ja selkeyttää nykyistä suunnittelu- ja lupakäytäntöä. Yleiskaavan mahdollistama suora rakentamislupa voimalalle sujuvoittaa nykyistä menettelyä ja poistaa velvoitteen asemakaavan laatimisesta tai päätöstä erillisestä sijoittamisen edellytysten arvioinnista. Yleiskaavan käyttö rakentamisluvan perusteena tulee koskea kaikkia aurinkovoimalaa varten tarvittavia rakenteita, kuten aurinkopaneelimuoduleita, muuntajia, sähköasemia, energiavarastoja, hulevesijärjestelmiä ja maisemointiratkaisuja. Perusteluissa olisi hyvä kuvata yleiskaavan tarpeellisuutta suhteessa rakentamislain mukaiseen sijoittamislupamenettelyyn (eli missä tilanteissa hankkeiden toteuttamiseksi tarvittaisiin yleiskaavaa – tai jopa maakuntakaavaa – ja milloin sijoittamislupamenettelyä voitaisiin pitää riittävänä).

Kommentit luvusta 10 Ranta-alueita koskevat erityiset säännökset

-

Kommentit luvusta 11 Kaavoitusmenettely ja vaikutusten selvittäminen kaavaa laadittaessa

79 § Tieto vireillä olevista kaavoista

Kaavoituskatsauksen korvaaminen verkossa ylläpidettävällä aineistolla vireillä olevista ja vireille tulevista kaavoista on Siuntion kunnan mielestä kannatettavaa. Kuntalaisten kannalta on selkeämpää, että tiedot vireillä ja laadinnassa olevista tai valmisteluun tulevista kaavahankkeista löytyvät kunnan verkkosivuilta.

80 § Kaavan vireilletulosta ilmoittaminen ja osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Vireilletulosta ilmoittamisen menettely kevenee merkittävästi, kun lehtikuulutuksen velvollisuus poistuu, mikä sujuvoittaa kaavaprosessien aikatauluttamista.

81 § Mielipiteen esittäminen kaavaa valmisteltaessa

Siuntion kunta pitää hyvänä, että lakiluonnoksessa on parannettu ja yksinkertaistettu kunnan mahdollisuutta järjestää vireilletulo ja valmisteluvaiheen kuuleminen kaavan tavoitteiden ja merkityksen mukaisella tavalla. Nykyinen lainsäädäntö tarjoaa tämän mahdollisuuden vain vähäisten asemakaavahankkeiden osalta.

Kommentit luvusta 12 Asemakaavan ja yleiskaavan laatimisaloite ja asemakaavan ja yleiskaavan laatiminen yhteistyössä

90 § Asemakaavan ja yleiskaavan laatimisaloite

Aloitteen mukainen uusi kaavan laatimisaloitesäännös on turha ja kuntien hallintotyötä lisäävä. Voimassa olevan lainsäädännön puitteissa maanomistajilla on jo ollut mahdollisuus tehdä kaavoitusta koskevia aloitteita ja käsittelykäytäntö on ollut varsin toimiva. Toimivia käytäntöjä ei pidä vaikeuttaa lisäsääntelyllä ja byrokratialla, koska kaavoitusaloitteen käsittely monijäsenisessä toimielimessä aiheuttaisi kunnille lisää mm. valmistelu- ja hallintotyötä.

Koementit luvusta 13 Merialuesuunnittelu

-

Kommentit luvusta 14 Kansallinen kaupunkipuisto

-

Kommentit luvusta 15 Valtion rajat ylittävät ympäristövaikutukset

-

Kommentit luvusta 16 Pakkokeinot ja seuraamukset

-

Kommentit luvusta 17 Kaavan ja muun päätöksen tiedoksianto koskevat säännökset

-

Kommentit luvusta 18 Muutoksenhaku

-

Kommentit luvusta 19 Kaavan ja muun päätöksen tiedoksianto ja voimaantuloa koskevat säännökset

-

Kommentit luvusta 20 Erinäiset säännökset

-

Kommentit luvusta 21 Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

-

Kommentit alueidenkäyttölain muuttamisesta (liitelaki, nimike muuttuu laiksi kaavojen toteuttamislaki)

-

Kommentit rakentamislain muuttamisesta

-

Luonnos uudeksi alueidenkäyttöasetukseksi viimeistellään ja siitä pyydetään lausunnot syksyllä 2025. Jos haluatte jo nyt antaa siitä kommentteja niin voitte tehdä sen tässä.

-

Kannisto Niko
Siuntion kunta - Kunnanhallitus 23.6.2025